

De redactie nodigt lezers uit boeken te recenseren voor deze rubriek

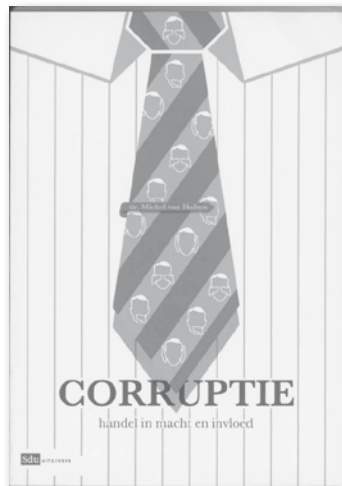
In het boek *Corruptie: handel in macht en invloed*, spreekt ontegenzeggelijk iemand met een missie. Iemand die corruptie de wereld uit wil helpen, te beginnen in Nederland. In een caleidoscopisch overzicht van de alledaagse praktijk van ondernemen en besturen in Nederland komt Michel van Hulten tot de conclusie dat in Nederland publieke macht oneigenlijk wordt gebruikt. De beslistmacht in Nederland is vermarkt: er wordt gehandeld in macht en invloed.

Het thema van het boek is actueel, vooral in de rest van de wereld. Denk bijvoorbeeld aan de recente ontwikkelingen in India, Noord-Afrika en China, waar de bevolking in toenemende mate ageert tegen misbruik van macht door ambtenaren en politici. Zover is het nog lang niet in Nederland, dat maakt het boek van Van Hulten wel duidelijk. Hij vindt echter wel dat in Nederland de ernst van de zaak niet voldoende wordt onderkend en zijn boek is bedoeld om dat door te laten dringen.

Van Hulten beperkt zich in zijn boek tot publieke corruptie, gedefinieerd als "het misbruik van publieke macht voor privégewin". Dit is een terechte keuze, gegeven de focus hierop in het maatschappelijke en wetenschappelijke debat. Uit de aard der zaak is het bestaan van corruptie onbekend, wat uitvoerige analyses lastig maakt. Desondanks probeert Van Hulten ons aan de hand van vele voorbeelden ervan te overtuigen dat corruptie ook in Nederland alom aanwezig is.

Het betoog kent pareltjes van voorbeelden en goed doordachte opzetjes om de lezer gevoel te geven voor de grens tussen aanvaardbaar gedrag en crimineel handelen (inclusief een "zelftest corruptie"). Met name de door de auteur op waarheid gebaseerde compositie van een praktijkgeval van impliciete en expliciete beïnvloeding door een ondernemer van een gemeentelijk bestuursapparaat ergens in Nederland (in hoofdstuk 2) geeft de problematiek goed weer. Waar wordt de grens overschreden van nuttige informatievoorziening naar ontoelaatbare beïnvloeding? Met zijn vele voorbeelden benadrukt de auteur ook de hypocrisie van de macht en maakt hij duidelijk dat het oneigenlijke gebruik van invloed zich afspeelt op alle niveaus van bestuurlijk Nederland.

Toch blijft er na lezing van het boek iets knagen. De gedachte dringt zich op dat de analyses vooral bedoeld zijn om de boodschap van het boek over te brengen. Ondanks de overtuigende voorbeelden van foute praktijken schiet het boek analytisch-wetenschappelijk weleens tekort. Het boek afdoen als goedbedoelde casuïstiek gaat echter te ver, vooral ook omdat op bepaalde punten het boek wel analy-

Hulten, M. van (2011) *Corruptie: handel in macht en invloed*. Den Haag: Sdu.

tisch diep gaat. Bijvoorbeeld daar waar de auteur op systematische wijze ingaat op de definitiekwestie rond corruptie of waar de bestuurlijke hantering van de geschetste corruptiepraktijk in Nederland in historisch perspectief wordt besproken.

Tegelijkertijd echter ontbreken soms logische vervolganalyses. In hoofdstuk 4 en 5, bijvoorbeeld, bespreekt de auteur de corruptiepraktijk in Nederland. Opnieuw passeren vele voorbeelden de revue, maar de vraag die blijft hangen is of corruptie in Nederland wel wat voorstelt in mondiaal perspectief. Gezien de uitvoerige bespreking van corruptie in de rest van de wereld is

beantwoording van die vraag zeker mogelijk. Ook zou een dergelijke analyse een goed perspectief bieden voor de bespreking van de bestuurlijke hantering van corruptie en andere integriteitsproblemen in Nederland. Een gemiste kans, want de vraag die zich nu opdringt is of in Nederland de aandacht die bestuurlijk aan corruptie wordt besteed niet slechts een reflectie is van de mate waarin corruptie voorkomt. De auteur hekelt het gebrek aan actie op dit gebied in Nederland, maar verzuimt om aan te geven of die actie wel de moeite waard is.

Voor wie de vermarkting van macht en invloed in Nederland geen verrassing is, is het merendeel van het boek feitelijk een lange inleiding voor waar het eigenlijk om zou moeten draaien: wat aan corruptie te doen? Het slothoofdstuk draagt goede oplossingen aan, maar de precieze inkadering moet de lezer zelf bijeenrapen uit eerdere hoofdstukken. Ook ontbreekt een analyse aan de hand van *best practices*, iets wat de auteur zelf ook constateert wanneer hij pleit voor meer onderzoek op dit terrein. Voor wie de vermarkting van macht en invloed in Nederland wel een verrassing is – dat zullen er in bestuurlijk Nederland velen zijn, zoveel maakt het boek wel duidelijk – zijn de lange inleidende bewegingen echter wel nuttig. Al is het alleen maar om te leren beseffen dat corruptie dichterbij is dan men denkt.

